

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 10. mars 2026

Spørsmål knyttet til utenriktjenesten

Jeg viser til brev datert 12. februar 2026 med Kontroll- og konstitusjonskomiteens spørsmål. Videre viser jeg til mitt brev datert 16. februar med anmodning om utsettelse av svar på noen av spørsmålene. I dette brevet besvares de spørsmålene som ikke ble besvart i forrige svarbrev datert 24. februar. Dette gjelder spørsmål 3, 5, 6, 7/8, 9, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29 og 30.

Som jeg påpekte i mitt forrige brev til komiteen datert 24. februar 2026, gjelder flere av spørsmålene forhold som fant sted i perioder da jeg ikke var utenriksminister. I henhold til konstitusjonell praksis, har jeg ikke tilgang til organinterne dokumenter i Utenriksdepartementet fra perioder da jeg ikke var utenriksminister. All håndtering av spørsmål som angår forhold i disse periodene er derfor overlatt til mitt embetsverk. Dette gjelder spørsmål 12, 23, 24, 25, 28 og første halvdel av 30.

Når det gjelder spørsmål 26 som omfatter perioden da statsminister Støre var utenriksminister, har jeg vært involvert i besvarelsen. Spørsmål som gjelder generelle rutiner, retningslinjer eller faktaopplysninger, har jeg bidratt med å besvare selv.

Spørsmål 6, 16 og 17 gjelder tilskudd som omfattes av både utviklingsministerens og mitt konstitusjonelle ansvar. Disse spørsmålene er besvart i samråd med ham.

3. Har det blitt ført løpende kontroll med eksterne miljøer som utenriktjenesten samarbeider med og benytter seg av, i arbeidet utenfor landets grenser?

Hovedoppdraget for Utenriksdepartementets utsendte er å ivareta norske interesser i utlandet. Dette samfunnsoppdraget er hjemlet i [lov om utenrikstjenesten](#) og utenriksinstruksen. På lik linje med andre lands utenrikstjenester, utgjør kontakt og samarbeid med andre lands myndigheter og andre eksterne miljøer i tjenestelandet kjernen i den norske utenrikstjenestens arbeid.

I de tilfeller hvor Norge gir økonomisk støtte, gjelder et eget regelverk med egne kontrollmekanismer. Jeg viser til mitt svar på spørsmål 4 i brevet datert 24. februar 2026.

For samarbeid som ikke omfatter økonomisk støtte, vil formen for oppfølging avhenge av en rekke forhold. Oppfølgingen vil variere med blant annet hva slags interesse som skal fremmes, f.eks. politiske interesser, næringslivsinteresser, konsulære interesser, kulturinteresser, og hvilket land interessen skal fremmes i. Eksempelvis vil samarbeid med et nettverk med menneskerettighetsforkjempere innrettes på en annen måte enn kontakt med forretningsmiljøer for å skape forbindelser til norsk næringsliv. Kontaktflater kan være alt fra myndighetsinstitusjoner i nærstående land, til små organisasjoner i land med et helt annet styresett enn vårt.

Det føres ikke systematisk løpende kontroll av alle utenrikstjenesten kommer i kontakt med. Det ville hverken være praktisk mulig eller hensiktsmessig. For at utenrikstjenesten skal gjennomføre sin oppgave, å fremme norske interesser, må man ha et bredt kontaktnettverk i utlandet.

Etikk og ansvarlig kontekstforståelse vektlegges både ved ansettelse, intern opplæring og den generelle løpende oppfølging i arbeidsforholdet for departementets utsendte. Dette gjenspeiles både i hvem man samarbeider med, og hvordan samarbeidet innrettes.

Norske utenriksstasjoner har begrenset mulighet til å drive egen kontrollvirksomhet i vertslandet. På samme måte er det begrensninger på hva utenlandske ambassader i Norge kan foreta seg.

5. Hvilke rutiner har UD for bakgrunnssjekk av organisasjoner, tenketanker og institutter som UD samarbeider med, eller som mottar støtte, særlig når det gjelder ledelse, styre og sentrale donorer?

For svar på første del av spørsmålet om bakgrunnssjekk av organisasjoner, kunnskapsmiljøer og institutter som Utenriksdepartementet samarbeider med, viser jeg til mitt svar på spørsmål 3.

For andre del av spørsmålet om bakgrunnssjekk av organisasjoner, tenketanker og institutter som mottar støtte, viser jeg til mitt svar på spørsmål 4 i brev datert 24. februar 2026.

6. Er alle avtaler, tilskudd og samarbeidsformer med slike institusjoner offentlig tilgjengelige på en måte som gjør reell demokratisk kontroll mulig?

Utenriksdepartementet forstår «slike institusjoner» å være organisasjoner, tenketanker og institutter som det foregående spørsmål 5 omfatter.

Når det gjelder tilskudd fra Utenriksdepartementets budsjett, er disse delt i to hovedkategorier: programområde 02 Utenriksforvaltning og programområde 03 Internasjonal bistand. For bistandsmidler (03) er informasjon om tilskuddsmottakere og tilskudd tilgjengelig på Norads nettsider: «Bistandsresultater». Departementets årlige budsjettproposisjoner Prop. 1 S inneholder også informasjon om tilskuddsbevilgningene og rapporteringer på resultater for foregående år. For tilskudd til utenriksforvaltning (02) finnes det ikke en tilsvarende offentlig database, men Utenriksdepartementets budsjettproposisjoner inneholder omtale av bevilgninger og resultater. Tilskuddsavtaler og rapporter fra mottakere er som hovedregel offentlige iht. offentleglova. Enkelte tilskuddsavtaler kan imidlertid inneholde sensitiv informasjon, som kan være unntatt offentlighet. Det kan f.eks. gjelde tilskuddsavtaler vedrørende menneskerettigheter eller fred og konfliktløsning.

Når det gjelder anskaffelseskontrakter, kunngjøres kontraktstildelinger som er omfattet av forskrift om offentlige anskaffelser del II og III på Doffin, databasen for offentlige anskaffelser.

Internasjonale avtaler som anses som traktater er tilgjengelige på Lovdata. Avtaler innenfor det utviklingspolitiske området, som i hovedsak går ut på tildeling av midler bevilget over bistandsbudsjettet, kalles ofte «bistandsavtaler». Slike avtaler omhandler gjerne enkeltutbetalinger til konkrete formål, eventuelt tildelinger over et begrenset antall år. Bistandsavtaler som er folkerettslige avtaler, blir normalt ikke publisert i traktatregisteret på Lovdata, men blir forelagt Stortinget i det årlige bistandsforelegget.

Spørsmålet gjelder også andre typer samarbeidsformer enn avtaler og tilskudd. Jeg viser til svar på spørsmål 3, og legger til at oversikt og offentliggjøring av alt slikt samarbeid ikke er praktisk mulig. Slik samarbeid skjer ofte uformelt, og er da ikke formalisert i avtale eller lignende.

7 og 8. Hvordan håndterer UD potensielle interessekonflikter når norske politikere eller tidligere statsråder sitter i styre eller råd i institusjoner som får tilskudd fra Norge eller politisk støtte?

Jeg forstår spørsmålet slik at det først og fremst sikter til situasjoner der ansatte i departementet eller politisk ledelse treffer avgjørelser om tilskudd til en institusjon der et *tidligere* medlem av politisk ledelse i departementet eller en annen norsk politiker sitter i institusjonens styre. I slike tilfeller kan det potensielt oppstå en interessekonflikt

dersom en eller flere av de som håndterer saken har en relasjon til personen som sitter i styret.

Habilitetsreglene i forvaltningsloven setter skranker for hvem som kan forberede, behandle og treffe avgjørelser i saker. Reglene har et bredt virkeområde og formål. De skal blant annet tilrettelegge for riktige og formålstjenlige avgjørelser, og de skal bidra til å bygge og opprettholde tillit til at forvaltningen treffer sine avgjørelser på saklig og uhildet grunnlag.

Alle mennesker har en rekke relasjoner og andre tilknytninger i sine liv som kan lede til inhabilitet. Slike tilknytninger utvikles og endres hele tiden, og det er derfor bare den enkelte selv som kan ha full oversikt over disse. Forvaltningsloven § 8 første ledd første punktum legger opp til at det er den enkelte selv som må være oppmerksom på og vurdere egen habilitet. Habilitet skal vurderes konkret med utgangspunkt i den saken som skal behandles. Noen ganger vurderes også habilitet mer generelt for et ubestemt antall saker, f.eks. i noen tilfeller der det utnevnes settestatsråd. Dette er nærmere omtalt i svar på spørsmål 19.

I tråd med dette ligger det til den enkelte person som forbereder, behandler eller treffer avgjørelser overfor en institusjon som søker tilskudd eller der det er aktuelt å fatte en annen type avgjørelse å vurdere sin habilitet. En relasjon til et styremedlem medfører ikke i seg selv automatisk inhabilitet, men må vurderes etter forvaltningsloven § 6 andre ledd. I denne vurderingen skal det legges vekt på om avgjørelsen kan medføre *«særlig fordel, tap eller ulempe for ... noen som han har nær personlig tilknytning til»*. Det kan for eksempel være tilfellet der departementets avgjørelse har betydning for avlønningen til styremedlemmet, men kan også omfatte andre typer fordeler, tap eller ulemper. Ansatte i departementet som kun har hatt et normalt kollegialt forhold til det tidligere medlemmet av politisk ledelse, vil normalt ikke anses for å ha «nær personlig tilknytning» personen.

Når det gjelder situasjoner der en *nåværende* statsråd eller statssekretær sitter i styret til en institusjon, kan styrevervet føre til at vedkommende er inhabil til å forberede eller treffe avgjørelser i forvaltningssaker som gjelder institusjonen. Det følger av forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e at den som er medlem av styret i et selskap, samvirkeforetak, en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, er inhabil.

Det er derimot ingen automatikk i at *tidligere* styreverv fører til inhabilitet, men det kan være relevant i den mer skjønnsmessige vurderingen av habilitet etter § 6 andre ledd. Tidligere styreverv har vært et tema for flere habilitetsvurderinger i Utenriksdepartementet. Elementer som vurderes i den sammenheng er blant annet hvor lang tid som har gått siden styrevervet ble avsluttet, betydningen avgjørelsen har for institusjonen og om det er andre forhold som sammen med det tidligere styrevervet kan føre til slik tilknytning til institusjonen at vedkommende er inhabil.

Personer som er inhabile, kan ikke delta i behandlingen av saken. Dersom statsråden er inhabil, vil det være nødvendig å utnevne en settestatsråd. Dette er en følge av forvaltningsloven § 6 tredje ledd som slår fast at når en overordnet er inhabil, kan heller ikke noen av den inhabiles underordnede treffe avgjørelser i saken. Ansatte i departementet vil imidlertid kunne forberede saken for senere avgjørelse av settestatsråden.

For å avdekke forhold som potensielt kan føre til inhabilitet og for å skape bevissthet om betydningen av å vurdere sin egen habilitet, gjennomfører utenriksråden samtaler med nye statsråder og statssekretærer. Det vises til svar på spørsmål 19 der disse samtalene er nærmere omtalt.

9. Finnes det klare retningslinjer for å unngå rolleblanding mellom offentlige verv, tidligere ministeransvar og private/internasjonale verv?

Jeg forstår spørsmålet slik at det retter seg mot situasjoner der tidligere politisk ledelse påtar seg private eller internasjonale verv.

Karanteloven gjelder for politisk ledelse ved fratreden. Karanteloven har som formål å bidra til å fremme den alminnelige tilliten til forvaltningen og det politiske systemet ved overganger som omfattes av loven ved blant annet å beskytte intern informasjon i statsforvaltningen. Karanteneregelverket er nærmere omtalt i kapittel 6.2 i [Håndbok for politisk ledelse](#). Informasjon om karanteneregelverket sendes ut til alle medlemmer av politisk ledelse både ved tiltredelse og fratredelse.

Karanteloven pålegger tidligere politisk ledelse en informasjonsplikt når de innen 18 måneder etter fratreden går over til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen eller etablerer næringsvirksomhet. Opplysningene som omfattes av informasjonsplikten skal gis senest tre uker før overgangen til ny stilling eller verv eller før endringene trer i kraft.

Karantenenemnda kan, ved overgang til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen eller etablering av næringsvirksomhet, treffe vedtak om karantene og/eller saksforbud for tidligere medlemmer av politisk ledelse i inntil seks måneder etter fratreden. Karantene kan blant annet ilegges hvis vedkommendes tidligere ansvar og arbeidsoppgaver har gitt eller kan gi virksomheten vedkommende blir tilknyttet eller etablerer særlige fordeler, eller overgangen på annen måte kan være egnet til å svekke tilliten til forvaltningen generelt.

Karanteloven oppstiller også egne regler for tidligere medlem av politisk ledelse som tiltrer eller gjeninntre i et embete eller stilling i departementene.

12. Hva lærte UD av Riksrevisjonens funn om mangelfull kontroll med IPI, og hvordan er denne lærdommen fulgt opp i dagens tilskuddsforvaltning?

Utenriksdepartementets oppfølging av Riksrevisjonens funn og anbefalinger i rapporten om tildeling av tilskudd til International Peace Institute (IPI), er beskrevet i brev datert 11. mai 2021 fra daværende utenriksminister Ine Eriksen Søreide. Riksrevisjonens undersøkelser gjaldt tilskudd i tidsperioden 2007 til 2012.

Som omtalt i brev av 11. mai 2021, hadde Utenriksdepartementet allerede før Riksrevisjonens rapport kom – og særlig i tiden etter 2013 – gjennomført en rekke tiltak for å styrke systemene og forbedre kvaliteten på tilskuddsforvaltningen i utenriktjenesten. Utenriksdepartementet hadde blant annet introdusert det digitale verktøyet Grant Management Assistant (GMA), redusert antall tilskuddsavtaler, gjennomgått departementets praktisering av nulltoleranse for økonomiske misligheter, styrket både systemer og etterlevelsen av krav og regler, gjennomført mer målrettet opplæring av ansatte i tilskuddsforvaltning og økt bevisstheten rundt habilitet.

Utenriksdepartementet og Norad har i perioden etter rapporten kom i 2021, fortsatt å jobbe kontinuerlig med å forbedre og styrke systemene og retningslinjene for tilskuddsforvaltningen. Det vises til svar på spørsmål 4, 13 og 14 i utenriksministerens brev datert 24. februar 2026 om forbedringstiltakene og reformene Utenriksdepartementet har gjennomført i tiden før og etter Riksrevisjonens rapport om IPI fra 2021.

16. Kan UD gi en oversikt over samtlige institusjoner, stiftelser m.v. som mottar midler over UD sitt budsjettområde der nåværende eller tidligere norske politikere er involvert gjennom f.eks. styre, daglig ledelse m.m.

Utenriksdepartementet har ikke en samlet oversikt over samtlige institusjoner som mottar midler over departementets sitt budsjettområde der nåværende eller tidligere norske politikere er involvert. Under departementets budsjettområde mottok rundt 900 tilskuddsmottakere midler i 2025. En fullstendig liste over mottakere kan eventuelt deles med komiteen. Enkelte tilskuddsmottakere er utsatt i sine hjemland, og listen er derfor ikke offentlig.

Ved tildeling av midler gjelder habilitetsreglene. En personlig relasjon til f.eks. en tidligere politiker som er styremedlem i en organisasjon kan medføre inhabilitet. Jeg viser til svaret på spørsmål 7/8. Vedkommende kan da ikke delta i behandlingen av saken.

For sittende politisk ledelse gjelder Håndbok for politisk ledelse, der det fremgår at politisk ledelse ikke kan: *«ha verv, økonomiske interesser eller bindinger som kan skape berettiget tvil om deres upartiskhet eller virke hemmende på utøvelsen av myndigheten eller oppgavene som ligger til rollen. Politisk ledelse kan ikke inneha betalte eller ubetalte verv, bierverv eller lignende uten samtykke fra statsministeren eller stabssjefen. Opplysninger om verv og økonomiske interesser skal registreres etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser om slik registrering.»*

Av sittende politisk ledelse i Utenriksdepartementet har hverken jeg eller utviklingsministeren, eller noen av våre statssekretærer eller politiske rådgivere, verv i noen organisasjon, stiftelse eller annen institusjon som mottar tilskudd fra departementet. Oversikt over verv og økonomiske interesser for politisk ledelse er publisert på regjeringen.no.

For tidligere politisk ledelse gjelder karanteneloven, som omtalt i svarene på spørsmål 9 og 18.

Tidligere politikere har ofte relevant og ettertraktet erfaring og kompetanse for internasjonalt arbeid. Det er derfor ikke uvanlig at tidligere norske politikere har ledende verv eller stillinger i norske eller internasjonale organisasjoner. Eksempler på dette er tidligere statssekretær Jan Egeland som er generalsekretær i Flyktningshjelpen, og tidligere statssekretær Raymond Johansen som er generalsekretær i Norsk Folkehjelp. Tidligere statssekretær Kim Traavik er styreleder i NOREF (Senter for internasjonal konfliktløsning). Tidligere utenriksminister Ine Eriksen Søreide er ulønnet styremedlem i Centre for Humanitarian Dialogue og ulønnet rådsmedlem i International Crisis Group.

17. Hvilke organisasjoner, stiftelser og NGO-er har mottatt støtte over flere år uten åpen konkurranse?

Slik jeg forstår spørsmålet, bes det om svar på hvilke mottakere som har mottatt tilskudd over flere år uten at det først er gjennomført en utlysning av tilskuddsmidlene. Som følge av at tilskuddsforvaltningen og regelverk har utviklet seg de siste årene, har departementet avgrenset svaret til tildelinger foretatt de siste fem årene, det vil si perioden i 2020–2025. Når det inngås flerårige tilskuddsavtaler, tas det i avtalen forbehold om Stortingets fremtidige bevilgninger.

Mange av Utenriksdepartementets og Norads tilskuddsmidler lyses ut i tråd med hovedregelen om utlysning i bestemmelsene om økonomistyring i staten (heretter ØR) punkt 6.3.1. Hvordan en konkret utlysning gjennomføres, beror på en vurdering av hvordan potensielle søkere kan nås på en best mulig måte. Noen ordninger blir lyst ut bredt på departementets, utenriksstasjonenes eller Norads nettsider eller i den digitale søknadsportalen «Tilskuddsportalen». Det har vært gjennomført ca. 130 utlysninger i Tilskuddsportalen siden den ble opprettet i 2017, av Utenriksdepartementet, Norad og enkelte ambassader. For andre ordninger, der kretsen av potensielle søkere er mer avgrenset, gjøres en mer begrenset utlysning ved at det f.eks. sendes målrettede invitasjoner til aktuelle søkere om å sende inn søknad.

Flere av departementets og Norads tilskudd omfattes av unntakene fra utlysningskravet i ØR. Departementet har for det første flere enkeltstående tilskudd der tilskuddsmottakere er navngitt i bevilgningsvedtaket eller omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses øremerket for

vedkommende. Disse tilskuddene er unntatt fra kravet om utlysning etter ØR punkt 6.4.2 a.

Andre tilskudd er unntatt fra utlysningskravet etter ØR punkt 6.4.2 b. Dette gjelder for det første tilskudd som Norge «gir som medlem av en internasjonal organisasjon». Dette omfatter tilskudd til FNs særorganisasjoner, Verdensbanken og andre utviklingsbanker, regionale organisasjoner som OSSE, Europarådet m.v. Videre omfatter det tilskudd som gis til andre stater (stat-til-stat-bistand) eller gjennom flergiversamarbeid. Når det gjelder unntaket for tilskudd som gis «etter avtale med internasjonale frivillige organisasjoner», har Utenriksdepartementet tolket dette til å gjelde organisasjoner med internasjonal virksomhet og lokale organisasjoner i tredjeland, der virksomheten som støttes utøves i land godkjent av OECD for mottak av bistand, eller er globale initiativer som pandemihåndtering, nedrustning, klima mv.

Tilskudd som tildeles uten utlysning er, på samme måte som tilskudd som deles ut etter utlysning, underlagt kravene i Utenriksdepartementets tilskuddsregelverk, retningslinjer og veiledninger. Dette innebærer blant annet at det foretas en vurdering av søknaden opp mot målsettingen for ordningen og kriteriene i regelverket.

Tilskudd lyses ikke ut når det vurderes at det kun er én tilskuddsmottaker som kan nå den aktuelle målsettingen, f.eks. på grunn av den spesifikke mottakeren sitt nettverk og posisjon på bakken og/eller pådriverrolle i internasjonale multilaterale prosesser som er viktig for norske utviklings- og utviklingspolitiske interesser. Flere av tilskuddene som forvaltes av utenriksstasjonene fordeles også uten utlysning. En overordnet begrunnelse for dette er at utenriksstasjonene har landforståelse og god oversikt over aktuelle mottakere til et prioritert bistandsformål. I en del sammenhenger kan også utlysning være sensitivt, f.eks. gjelder dette støtte til lokalt sivil samfunn. Enkelte budsjettposter omfatter også tiltak som støtter prosesser eller organisasjoner som er sensitive, og må holdes fortrolig for å oppnå målsettingen. Oftest vil dette være støtte til menneskerettighetstiltak eller fred- og konfliktløsningsinnsats.

Vedlagt er eksempler på organisasjoner, stiftelser og NGO-er som har fått tilskudd over flere år uten utlysning fra Utenriksdepartementet og Norad. Listen er ikke uttømmende. Utlysning er definert som at det har vært lyst ut åpent på regjeringen.no, norad.no, eller i Tilskuddsportalen, eller har vært invitert flere enn én potensiell søker. Det er gjort avgrensninger ut fra type tilskuddsmottaker. Eksemplene inkluderer NGO-er, nettverk og private aktører, men ikke multilaterale organisasjoner og statlige aktører eller midler forvaltet av utenriksstasjonene. Tidsperioden er avgrenset til tilskuddsmottakere som har fått utbetalinger de siste fem årene 2020–2025. Avtalene kan ha vært inngått før 2020.

18. Finnes det tilfeller der personer har gått direkte mellom UD og mottakerorganisasjoner (karriereovergang begge veier)?

Det finnes flere eksempler både på at personer med bakgrunn fra en mottakerorganisasjon har blitt ansatt i departementet eller gått inn i politisk ledelse, og på at personer med bakgrunn fra utenriktjenesten på et tidspunkt har blitt ansatt eller får et verv i en organisasjon som mottar tilskudd.

Karanteneloven setter tidsbegrensede restriksjoner for politikere, embetsmenn og statsansatte som fratrer Utenriksdepartementet. Karanteneloven pålegger en informasjonsplikt og åpner for at Karantenenemnda kan treffe vedtak om karantene, bl.a. der ansatte med lederstilling i utenriktjenesten eller politisk ledelse går over i et verv eller en stilling i en organisasjon som mottar tilskudd. Karantenereglene er nærmere omtalt i svaret på spørsmål 9.

Et eksempel på en avgjørelse fra Karantenenemnda er nemndas sak 17/4306. I forbindelse med tidligere utenriksminister Børge Brendes tiltredelse som President for World Economic Forum (WEF), kom nemnda 29. september 2017 til at det ikke skulle ilegges karantene eller saksforbud. Et annet eksempel på avgjørelse i nemnda er sak 2022/7783 der nemnda 7. desember 2022 kom til at Finn Henrik Thune ikke ble ilagt karantene, men tre måneder saksforbud i forbindelse med overgang fra statssekretær i Utenriksdepartementet til stilling som seniorrådgiver i Norsk senter for internasjonal konfliktløsning (NOREF).

Utenriksdepartementet benytter en standard arbeidskontrakt hvor det er mulig for departementet å krysse av for karanteneklausul for overgang til stilling i privat virksomhet eller verv utenfor statsforvaltningen. Praksis følger karanteneloven.

For personer som går fra en mottakerorganisasjon til utenriktjenesten håndteres eventuelle interessekonflikter gjennom anvendelse av habilitetsreglene, se omtalen av dette i svaret på spørsmål 19.

19. Hvor mange habilitetserklæringer er levert av toppledere i UD siden 1990, hvem har foretatt habilitetsvurderinger, og hvem har hatt beslutningsmyndighet? Komiteen ber om innsyn i disse vurderingene.

Spørsmålet fra komiteen er knyttet til «toppledere i UD». Det vil normalt bli tolket som ledere i embetsverket som inngår i departementets ledergruppe. I den konteksten spørsmålet er stilt, tolker jeg «toppledere» som både de øverste lederne i embetsverket og politisk ledelse.

Komiteen har stilt spørsmål om habilitetserklæringer. Utenriksdepartementet oppfatter dette som et spørsmål om habilitetsvurderinger. Det er verken i forvaltningsloven eller i Utenriksdepartementets egne retningslinjer et generelt krav om at de som forbereder eller treffer avgjørelser, ei heller deres overordnede, erklærer seg habile i hver enkelt sak som behandles eller at ansatte leverer generelle habilitetserklæringer. Det kan imidlertid være særlige rutiner på enkelte saksområder. For utenriktjenesten er det

tilfelle i anskaffelsessaker. I tillegg til alminnelige krav om å vurdere egen habilitet og melde fra om forhold som er egnet til å svekke tilliten til egen upartiskhet i anskaffelsesprosessen, er det krav til formalisering og skriftliggjøring av habilitetsvurdering for kontrakter over en viss verdi.

Svaret nedenfor er knyttet til håndteringen av forvaltningslovens habilitetsregler.

Som omtalt i svaret på spørsmål 7/8, har enhver som omfattes av forvaltningslovens habilitetsregler et selvstendig ansvar for å vurdere sin habilitet når en avgjørelse i en forvaltningssak skal forberedes eller treffes. Dette ansvaret henger naturlig sammen med at andre ikke vil ha den samme oversikt over forhold, eksempelvis vennskap eller nære familiemedlemmers eierskap i selskap, som potensielt kan føre til inhabilitet.

Forvaltningsloven gjelder også for statsråder som øverste leder av et departement og for regjeringen og Kongen i statsråd. Retningslinjer for håndtering av habilitet hos politisk ledelse og oppnevning av settestatsråd fremgår av veilederne *Håndbok for politiske ledelse og Om Kongen i statsråd*. Regjeringsmedlemmers habilitet i regjeringskonferanse er omtalt i *Om r-konferanser*.

Forvaltningsloven fastsetter ingen særskilte formkrav til habilitetsvurderinger, det er f.eks. ikke krav om at habilitetsvurderingen registreres eller at vurderingen skjer skriftlig. I ny forvaltningslov lov 20. juni 2025 nr. 81 er det heller ikke innført et slikt generelt krav, se Prop. 79 L (2024–2025) pkt. 11.7.4.3. Det kan gå raskt og formløst å konstatere at man ikke er inhabil overfor en tidligere nabo, og det kan gå like raskt å konstatere at man er inhabil overfor sin beste venn. I andre tilfeller kan det være behov for en muntlig drøftelse med en annen, og i enkelte tilfeller kan det være behov for å be om en skriftlig vurdering av habilitetsspørsmålet.

Ved behov kan habilitetsspørsmål forelegges overordnet. I tvilstilfeller kan Utenriksdepartementets virksomhetsjuridiske enhet normalt kontaktes for veiledning. Tidligere var ansvaret for dette fordelt mellom Personalenheten og Rettsavdelingen. Kontakten og vurderingene kan være både muntlige og skriftlige.

I lys av habilitetsregelens formål og innretning mener jeg opplæring, veiledning og løpende rådgiving er det viktigste og meste effektive verktøyene vi har for å redusere risiko for brudd på habilitetsregelverket. Utenriksdepartementet har gjennomført flere tiltak for å sikre at de ansatte er bevisste om og løpende vurderer sin habilitet. Departementet har en egen habilitetsplakat for virksomheten. Habilitet vektlegges i internopplæringen både for nyansatte i Utenriksdepartementets gruppeopptak (administrativt ansatte og aspiranter), i utreiseforberedende kurs for ambassadører og andre utsendte, og for nye ledere og ledere i nye lederstillinger. Det er også et tema i autorisasjonssamtaler. Informasjon om autorisasjonssamtaler er gitt i svar på spørsmål 2, i brev datert 24. februar 2026.

Utenriksdepartementet har rutine for at utenriksråden gjennomfører en samtale med nye statsråder og statssekretærer om forhold som kan være relevante for vurderingen av deres habilitet. Dette kan være personlige bindinger og økonomiske interesser som kan tenkes å ha berøringsflater til utenriktjenestens ansvarsområde. Disse samtalene gir utenriksråden mulighet til å bistå politisk ledelse med habilitetsvurderinger, og til å identifisere saksområder hvor inhabilitet hos politisk ledelse kan føre til avledet inhabilitet. Utenriksråden er i samtalen ledsaget av lederen for Virksomhetsjuridisk enhet.

Politisk ledelse kan alltid be embetsverket om bistand til å vurdere sin habilitet. Om ønskelig, kan politisk ledelse be om en generell skriftlig vurdering fra embetsverket i departementet av om særskilte forhold potensielt kan føre til inhabilitet i saker som forventes å bli behandlet av utenriktjenesten. Det kan f.eks. være en statsråd som ber om habilitetsvurdering fordi vedkommende tidligere har vært styremedlem i en organisasjon som mottar tilskudd fra departementet. Slike vurderinger vil være avgrenset til de forhold embetsverket er bedt om å vurdere, og baseres på statsrådens eller statssekretærens fremstilling av faktuelle forhold. Som følge av at spørsmål om habilitet også avhenger av forhold knyttet til den konkrete avgjørelse, vil tilrådninger i generelle vurderinger ofte være forbeholdne.

I noen tilfeller bes det om en tolkningsuttalelse fra Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling. Disse uttalelsene er skriftlige og publiseres normalt på [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no). Et eksempel på en slik vurdering er Lovavdelingens uttalelse 20. mai 2020 vedrørende daværende [utviklingsminister Dag-Inge Ulstein](#), og uttalelsen 12. mai 2010 vedrørende daværende [utenriksminister Jonas Gahr Støre](#).

Innsyn i skriftlige habilitetsvurderinger

De skriftlige vurderingene om habilitet som er foretatt i utenriktjenesten anses i utgangspunktet som organinterne dokumenter. Noen kan også inneholde opplysninger som er underlagt lovpålagt taushetsplikt.

I forbindelse med tidligere innsynskrav er det utvist merinnsyn i flere habilitetsvurderinger. Følgende habilitetsvurderinger, som det tidligere er gitt innsyn i, er vedlagt dette brevet til orientering for komiteen:

- Notat 13. april 2012 med tittelen *Habilitetsspørsmål vedrørende International Peace Institute*
- Notat 5. juli 2013 med tittelen *Habilitetsvurdering vedrørende rollene som Ivar Strand og Sigrun Aasland innehar i henholdsvis PriceWaterhousecoopers og Norfund*
- Notat 9. mai 2018 med tittelen *Habilitetsvurdering. Prosjektleder Vidar Helgesen i prosjektet Sustainable Ocean Economy. Mulig styreverv i selskapet Umoe*
- Notat 16. juni 2020 med tittelen *Habilitetsvurdering - utenriksminister Ine Eriksen Søreide - ansettelsessak - Trine Heimerback*

- Notat 7. februar 2022 med tittelen *Vurdering av utenriksministerens habilitet i spørsmål om utnevning av ny sentralbanksjef*
- Notat 2. januar 2023 med tittelen *Utnevning av ny utenriksråd – utenriksministerens habilitet*

I det følgende gis det en kort omtale av ytterligere noen skriftlige habilitetsvurderinger slik at komiteen får et inntrykk av vurderinger som er gjort.

Eksempel 1: Daværende utviklingsminister Anne Beathe K. Tvinnereim, nå Kristiansen, ba om en habilitetsvurdering i behandlingen av et forslag om endringer i regler om skattemessig bosted for blant annet utsendte utenriktjenestemenn. Dette var regler som kunne få betydning for utviklingsministeren senere i yrkeskarrieren. I vurderingen sendt 10. august 2024, ble det konkludert med at hun i utgangspunktet ikke var inhabil. Dette var basert på at det var tale om generelle regelverksendringer som ville få betydning for en større gruppe personer.

Eksempel 2: I forbindelse med at det ble fremmet en innstilling om utbetaling av tilskuddsmidler til blant annet Den norsk-tyske Willy Brandt-stiftelsen og Europabevegelsen i Norge, ba daværende utenriksminister Ine Eriksen Søreide om en habilitetsvurdering. Bakgrunnen var at hun tidligere hadde hatt en tilknytning til Willy Brandt-stiftelsen og hun hadde vært medlem av Europabevegelsen i flere år. I et notat datert 25. april 2018 var konklusjonen at Eriksen Søreide ikke var inhabil.

Eksempel 3: Daværende utenriksminister Børge Brende ba om en generell habilitetsvurdering knyttet til ulike forhold da han tiltrådte høsten 2013. I et notat datert 29. oktober 2013, gis det vurderinger i forbindelse med hans tidligere posisjon som generalsekretær i Røde Kors, tidligere styreverv i Statoil, tidligere styrelederverv i Mesta og tidligere stilling i World Economic Forum (WEF). Ingen av forholdene førte til automatisk inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 første ledd, men det var grunn til å vurdere nærmere, i en overgangsfase, om tilkynningsforholdene i konkrete saker kunne føre til inhabilitet etter den skjønnsmessige vurderingen i § 6 andre ledd.

Eksempel 4: På anmodning ble det skrevet en generell vurdering av relasjonen til Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI) for utenriksminister Espen Barth Eide i forbindelse med at han tiltrådte som utenriksminister høsten 2012. I notatet 26. september 2012, ble det gitt en tilrådning om at utenriksministeren erklærte seg inhabil i saker som angikk NUPI. Dette gjaldt tilknytningen han på daværende tidspunkt hadde til NUPI, da han var i permisjon fra en forskerstilling. Det ble vist til Lovavdelingens vurdering 23. mai 2012 da Eide var forsvarsminister. På bakgrunn av tilrådningen Eide mottok som utenriksminister, besluttet han å si opp sin stilling ved NUPI.

20. The Times skriver at polsk, fransk og britisk etterretningstjeneste forsøker å finne ut om dette kan være «historiens største honningfelle-operasjon». Har UD hatt noen interne bekymringer om tematikken, ref. varselet som UD mottok i 2019?

Se svar på spørsmål 22.

21. Er UD kjent med at det kan ha vært alvorlige sikkerhetslekkasjer mot våre naboer i øst, i forbindelse med virket til de norske samfunnstoppene som er nevnt i Epstein-filene?

Se svar på spørsmål 22.

22. Hva gjør UD for å granske de norske samfunnstoppene som er nevnt i Epstein-filene sine eventuelle bindinger til Russland?

Jeg tolker spørsmål 20–22 som å gjelde samme tematikk, og de besvares derfor samlet.

Utenriksdepartementet er ansvarlig for å ivareta norske stat-til-stat-relasjoner med Russland og andre stater. Videre har departementet ansvaret for å ivareta sine ansatte og sikre at de er sikkerhetsmessig skikket til tjenestegjøring gjennom de rutinene som følger av autorisasjon og personalansvar. Utenriksdepartementet er ikke ansvarlig for å kartlegge russiske etterretningstjenesters virksomhet i Norge eller utlandet. Det ligger heller ikke i Utenriksdepartementets mandat å etterforske konkrete mistanker om tilknytning til nettverk med etterretningsforbindelser. Det er etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenestene som kartlegger, analyserer og etterforsker denne typen virksomhet fra fremmede stater.

Utenriksdepartementet foretar ikke vurderinger av om enkeltpersoners virksomhet rettet mot norske statsborgere, er ledd i andre staters etterretningsoperasjoner. Dersom departementet likevel skulle bli kjent med at ansatte eller tilskuddsmottakere er involvert i slike aktiviteter, vil tiltak bli truffet. Utenriksdepartementet vil treffe tiltak som arbeidsgiver, og varslingsplikt overfor Politiets sikkerhetstjeneste (PST) kan bli aktuelt.

Utenriksdepartementet er ikke kjent med at egne ansatte eller noen av de tidligere norske politikerne som omtales i media i forbindelse med Epstein-materialet, har lekket informasjon til fremmede stater. Det ligger til PST å etterforske eventuelle mistanker om lekkasje av gradert informasjon basert på det som nå er kommet fram.

Alle ansatte i Utenriksdepartementet som sikkerhetsklareres går igjennom en klareringsprosess som er regulert i sikkerhetsloven og forskrift om sikkerhetsklarering og annen klarering (klareringsforskriften). Den som skal klareres er pålagt å oppgi en rekke egenopplysninger om forhold av relevans for vurderingen av sikkerhetsmessig skikket. Her inngår blant annet økonomiske forhold. Sivil klareringsmyndighet (SKM) opplyser at de deretter gjennomfører en personkontroll, som innebærer at det innhentes opplysninger fra en rekke kilder, blant annet politiets registre og registre hos

PST, jf. klareringsforskriften § 8. SKM gjennomfører deretter en vurdering av den samlede informasjonen som er tilgjengelig.

Bestemmelsene om sikkerhetsklarering og autorisasjon i sikkerhetsloven gjelder ikke for regjeringens medlemmer, jf. sikkerhetsloven § 1-4 andre ledd. Øvrige medlemmer av politisk ledelse i departementet sikkerhetsklareres på vanlig måte av SKM, og autoriseres av utenriksråden. En sikkerhetsklarert person i Utenriksdepartementet må autoriseres før vedkommende kan gis tilgang til gradert informasjon. Før autorisasjon skal det gjennomføres en autorisasjonssamtale. Ny autorisasjon med forutgående autorisasjonssamtale må gis ved hvert stillingsskifte. Dette er omtalt i svar på spørsmål 2 i mitt brev til komiteen datert 24. februar 2026. Trusselen fra utenlandsk etterretning, inkludert forsøk på påvirkning eller verving, er en naturlig del av autorisasjonssamtalene. Det gjelder spesielt for stillinger på særlig etterretningsutsatte stasjoner eller fagfelt i departementet.

Den ansatte plikter å umiddelbart varsle autorisasjonsansvarlig dersom det skjer endringer i personlige eller økonomiske forhold som kan ha sikkerhetsmessig relevans. Sikkerhetsloven bygger på prinsippet om den enkeltes varslingsplikt, samt kontroll av opplysninger i autorisasjonssamtalen. For sikkerhetsklarerte bygger dette igjen på den kontroll som er utført av SKM før avgjørelse om klarering. Dersom det fremkommer nye opplysninger av betydning i klareringsperioden, har både den enkelte og virksomheten en plikt til å varsle. Den ansatte skal varsle til autorisasjonsansvarlig, og departementet skal melde til SKM.

23. Kan utenriksministeren redegjøre for hvordan varselet mot IPI som UD mottok i 2019 ble håndtert, og gjorde UD noen egne undersøkelser om IPI og tilskuddene som var gitt i perioden varselet gjaldt?

En ansatt i Utenriksdepartementet mottok i november 2019 et varsel om forhold som knyttet seg til IPI. Varselet omhandlet mulig alvorlige forhold knyttet til IPI. Gitt alvoret i saken, besluttet utenriksråden, etter samråd med Regjeringsadvokaten, at Riksadvokaten, som øverste påtalemyndighet, skulle kobles inn så raskt som mulig. Saken ble drøftet i møte med Riksadvokaten, som vurderte at eventuelle straffbare forhold måtte etterforskes av amerikanske myndigheter. Handlingene det ble varslet om hadde funnet sted i USA, og måtte derfor etterforskes der. Det er kjent at Riksadvokaten senere videreformidlet informasjonen i varselet til amerikanske myndigheter via Eurojust.

Det gikk kun få dager fra departementets ledelse ble informert om varselet og til Riksadvokaten ble involvert. Daværende utenriksminister, Ine Eriksen Søreide, ble informert, men var ikke involvert i håndteringen.

Utenriksdepartementet kan ikke selv etterforske eller avhøre vitner, verken i Norge eller USA. Det har departementet verken myndighet eller ekspertise til å gjennomføre.

Departementet etterforsket således ikke selv de forhold som var omtalt i varselet, men overlot dette til kompetente myndigheter. Eventuelle undersøkelser fra Utenriksdepartementets side av de forhold varselet omtalte kunne ha kommet i veien for amerikanske myndigheters etterforskning, f.eks. ved å gjøre impliserte personer i IPI oppmerksomme på at påstandene i varselet var gjenstand for undersøkelser.

På tidspunktet for varselet ga Utenriksdepartementet ikke lenger tilskudd til IPI. Varselet gjaldt mulige straffbare forhold, ikke departementets tilskuddsforvaltning.

24. Hvorfor delte ikke UD varselet med Riksrevisjonen, i forkant av at Riksrevisjonen skulle sette rammene for sine undersøkelser av tilskudd til IPI?

I og med at varselet var oversendt til amerikansk påtalemyndighet for videre etterforskning der, anså Utenriksdepartementet det som ikke naturlig å informere Riksrevisjonen da Riksrevisjonen i 2020 ba om dokumentasjon knyttet til departementets tilskudd til IPI. Dette fordi Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltning og regelverksetterlevelse, ikke strafferettslige forhold. Utenriksdepartementet ga for øvrig ikke lenger tilskudd til IPI i 2019.

25. Fikk UD en tilbakemelding fra Riksadvokaten om oppfølgingen av varselet om IPI?

Riksadvokaten meddelte Utenriksdepartementet at de ikke anså dette som en sak som fordret etterforskning fra norsk side, da den gjaldt forhold i USA som eventuelt kunne stride mot lovgivning der. Som øverste påtalemyndighet ligger det til Riksadvokaten å ha dialog med etterforskende myndighet i USA.

Utenriksdepartementet mottok ingen informasjon om amerikanske myndigheters eventuelle oppfølging av varselet fra Riksadvokaten.

26. Riksrevisjonen og UD kontaktet på midten av 2000-tallet Terje Rød-Larsen for å få utlevert et privat arkiv han sitter på etter Oslo-prosessen, noe Rød-Larsen motsatte seg. Ifølge Klassekampen skal saken så ha blitt lukket av UD via daværende utenriksminister Jonas Gahr Støre.

a. Hva lå til grunn for at Støre valgte å lukke saken?

b. Hva konkret gjør UD for å få arkivet utlevert, og vil regjeringen sørge for at det blir åpnet for offentligheten?

Til spørsmålsstillingen gjør jeg innledningsvis oppmerksom på at jeg legger til grunn til at det siktes til Arkivverket (nå Nasjonalarkivet), og ikke Riksrevisjonen.

I den nevnte artikkelen fra Klassekampen 18. februar 2006 er det vist til en presseuttalelse fra Utenriksdepartement til Bergens Tidende i 2006 om at «Vår

konklusjon er at det ikke finnes dokumenter han [Rød-Larsen] har fra Oslo-prosessen som er savnet i UD's arkiver». Utenriksdepartementet har søkt, men ikke klart å gjenfinne noen artikkel fra Bergens Tidende i 2006 som inneholder en slik uttalelse. Departementet har derimot funnet en artikkel i Ny Tid av 12. januar 2007 der sitatet fremgår. Artikkelen er vedlagt. Synet på at arkivet ikke er mangelfullt er gjentatt i en artikkel i Dag og Tid i 2012. Jeg forstår det som at spørsmål 26a sikter til disse to presseuttalelsene.

I et møte mellom Arkivverket og Utenriksdepartementet i mars 2006 ble det innledet et samarbeid med sikte på å spore opp og sikre dokumenter fra Oslo-prosessen. Fra brevene som ble sendt i etterkant av møtet, går det fram at Arkivverket og Utenriksdepartementet avtalte at Arkivverket skulle henvende seg til Terje Rød-Larsen for å be om eventuelle dokumenter av privat art av historisk verdi, og Utenriksdepartementet ville følge opp om det manglet dokumenter i eget arkiv.

Arkivverket henvendte seg deretter i mars 2006 til Rød-Larsen med forespørsel om å få hans eventuelle private arkivmateriale med tilknytning til Oslo-prosessen. Terje Rød-Larsen svarte i mai 2006 at han hadde et privatarkiv, men ikke ønsket å overlevere dette. Han sa også nei til en tilsvarende henvendelse fra Arkivverket i 2018.

Utenriksdepartementet henvendte seg i mars 2006 til Mona Juul som var ansatt i departementet, og til tidligere statssekretær i Utenriksdepartementet, Jan Egeland. Korrespondansen følger vedlagt. Til begge skrev Utenriksdepartementet at aktører *«uavhengig av formell status eller rolle som opptrer på vegne av en offentlig institusjon er pliktig til å levere dokumenter som skapes til etatens arkiv for journalføring og oppbevaring»*, og at *«alle dokumenter som ble produsert av ansatte i Utenriksdepartementet i tilknytning til Oslo prosessen er forvaltningsdokumenter og ikke private dokumenter»*. Departementet ba om tilbakemelding på om de hadde dokumenter som skulle vært i departementets arkiv.

Jan Egeland svarte departementet positivt, og bemerket samtidig i mars 2006: *«Det burde imidlertid være kjent for departementet at det trolig ikke ble utarbeidet noe samtidig skriftlig materiale av betydning om forhandlingenes form eller innhold av de norske tilretteleggerne fram til eventuelle dokumenter i forbindelse med daværende utenriksminister Holsts meget offentlige brevutvekslingsreiser i forbindelse med partenes gjensidige anerkjennelse i sept. 1993. Partene forbød oss å skrive ned noe som helst: Israelere satt i fengsel for kontakt med PLO da forhandlingene startet og palestinere hadde dødstrusler hengende over seg for eventuell kontakt med israelerne. Vi var, som kjent, ikke med på forhandlingene og har derfor ikke utarbeidet møtereferater.»* Han sendte senere dokumenter som han mente kunne være relevante og opplyste at noen av disse trolig var arkivert allerede.

Mona Juul, som på dette tidspunktet var stasjonert i utlandet, svarte i mars 2006 at hun ikke var *«i besittelse av offisielle dokumenter av den type som det refereres til i nevnte brev»*.

Jeg kan imidlertid ikke utelukke at jeg kan ha notatbøker/blokker, samt "syvende sans" og andre egne nedtegnelser fra den perioden. Dersom brevet er å forstå slik at dette er arkiveringspliktig i UD (ref. omtalen i brevet av "egne notater), må jeg få be om tid og anledning til å gjennomgå dette som evt. vil befinne seg i bortstuede kasser hjemme». Utenriksdepartementet har ikke dokumentasjon som tilsier at slike «notatbøker/blokker» eller annet ble levert.

I et brev fra juni 2006 takkes Egeland for dokumentene som nå skulle gjennomgås for å sjekke om dette var nye dokumenter i saken. Departementet skriver også «*Vi vil for ordens skyld presisere at det ikke mangler dokumenter i Utenriksdepartementet sitt arkiv. Dvs. vi har gått gjennom journalen for den aktuelle tidsperioden og alle dokumenter som er sendt til arkiv for journalføring er fortsatt intakt i arkivet. Vi er klar over at flere involverte personer som deltok i Oslo prosessen ikke var ansatt i Utenriksdepartementet i det gitte tidsrommet, og at disse dokumentene ikke er/vil bli en del av vårt arkiv.*»

I den ovennevnte artikkelen i Ny Tid 12. januar 2007 uttaler Utenriksdepartementets pressetalsperson at «*vår konklusjon er at det ikke finnes dokumenter [Rød-Larsen] har fra Oslo-prosessen som er savnet i UDs arkiver. Vi anser derfor saken som avsluttet*». I den samme artikkel opplyser Utenriksdepartementet at det var «*lite skriftlig materiell fra forhandlingene*». Det fremgår videre at departementet skal ha opplyst om at «*UD har snakket med Rød-Larsen om saken, og at de har konkludert med at han i 1993 var ansatt i Fafo, og at det han sitter på er hans private dokumenter som ikke hører hjemme hos UD*», men at «*UD ikke selv har gått gjennom arkivet til Rød-Larsen for å sjekke ut dokumentene*».

Departementets henvendelser til Juul og Egeland i 2006 og artikkelen fra Ny Tid i 2007, tyder på at den arkivfaglige forståelsen den gang var at Rød-Larsen ikke var omfattet av departementets arkivplikt, som følge av at han ikke var ansatt i Utenriksdepartementet, men i Fafo, frem til undertegningen av Oslo-avtalen. Presseuttalelsen om at det ikke manglet dokumenter i Utenriksdepartementets arkiver, må forstås i lys av denne arkivfaglige forståelsen.

Utenriksdepartementet har 3. mars 2026 mottatt en arkivfaglig vurdering fra Nasjonalarkivet. Vurderingen er vedlagt. Den viser at dette er arkivfaglig sammensatte spørsmål, og at dokumentene må undersøkes nærmere, før man med sikkerhet vet hvor de burde vært arkivert. Nasjonalarkivet uttaler at vurderingen må ta utgangspunkt i tre ulike faser av forhandlingene. For den forberedende fasen fra januar 1992 «*er utgangspunktet at det er sannsynlig at dokumentasjonen tilhører Fafo og ikke UD. Det blir derimot mer uklart fra slutten av 1992 til januar 1993, der utenriksministeren indikerer at Norge er spurt om å være bakkanal*». For fasen fra januar til mars 1993 uttaler Nasjonalarkivet at «*Vår vurdering er at arkivene fra januar til mars 1993 mest sannsynlig inneholder vesentlig informasjon som burde finnes i UDs arkiver. Likevel er det slik at det i perioden kan finnes mye sammenblandet informasjon fra forskjellige kilder og at materialet må besiktiges for endelig avklaring av hvor det har sin tilhørighet*». For den

autoriserte forhandlingsfasen fra april til august 1993 fremgår det: «*Nasjonalarkivet vurderer det slik at denne dokumentasjonen med sannsynlighet burde befinne seg i UD's arkiver*». Til slutt skriver Nasjonalarkivet at det «*er nærliggende å tro at arkivet etter Osloprosessen består av en sammenblanding av dokumentasjon fra UD, Fafo og Rød-Larsen personlig*».

Basert på Nasjonalarkivets uttalelse ser departementet at man kunne ha gjort en mer inngående arkivfaglig vurdering.

Utenriksdepartementet har et pågående samarbeid med Nasjonalarkivet for å få dokumenter fra Oslo-prosessen inn i statens arkiver. Samarbeidet følger flere spor. Nasjonalarkivet og Utenriksdepartementet sendte 11. februar 2026 et felles brev til Rød-Larsen ved hans advokat. Rød-Larsen har uttalt at han vil overbringe det han har av dokumenter, som svar på henvendelsen.

Utenriksdepartementet mottok 6. mars 2026 et brev fra Økokrim der de informerte om at de hadde tatt beslag i dokumenter som omhandler Oslo-avtalen i forbindelse med etterforskningen av Terje Rød-Larsen og Mona Juul. Enkelte dokumenter er ifølge Økokrim påført graderingsmerke «strengt fortrolig» og en mappe skal være stemplet «Hemmelig».

Utenriksdepartementet har ikke tidligere vært kjent med at Juul og Rød-Larsen har oppbevart graderte dokumenter hjemme hos seg. Opplysningene fra Økokrim er svært alvorlige og dokumenthåndteringen kan være et brudd på den dagjeldende sikkerhetsinstruksen og beskyttelsesinstruksen.

Utenriksdepartementet ser frem til å motta dokumentene så snart Økokrim er klare for å overlevere dem. Departementet vil da umiddelbart starte en gjennomgang av dokumentene. Denne gjennomgangen vil danne grunnlaget for en vurdering av hvor dokumentene hører hjemme.

Nasjonalarkivet og Utenriksdepartementet har før dette henvendt seg til International Peace Institute ved nåværende leder Zeid Ra'ad Al Hussein med anmodning om å få bekreftet hvorvidt det stemmer at dokumenter fra Rød-Larsen knyttet til Oslo-avtalen kan befinne seg der, og anmodet om at det blir tilbakeført til Norge. Rød-Larsen har via sin advokat senere opplyst at dokumenter i hans besittelse ikke ble avlevert dit.

Nasjonalarkivet har også tatt initiativ overfor både Fafo og det israelske nasjonalarkivet om å få kopiert dokumenter de har i sin beholdning. Utenriksdepartementet støtter dette initiativet.

Det er departementet og Nasjonalarkivets målsetting at dokumenter knyttet til Oslo-prosessen skal være i våre nasjonale arkiver, slik at forskere, journalister og andre kan studere dem.

Utenriksdepartementet anser det lite sannsynlig at det er behov for dokumentene i departementets løpende saksarkiv knyttet til Midtøsten. Departementet tar derfor sikte på å overføre disse til Nasjonalarkivet. Dette er dokumenter som trolig først og fremst har historisk verdi.

28. Kan utenriksministeren redegjøre for UDs rolle i kampanjen for at Norge skulle velges til FNs sikkerhetsråd i 2021, deriblant hvor mye penger som ble brukt og hvilke kontakter eller nettverk som ble benyttet?

Regjeringen besluttet i 2007 at Norge skulle søke medlemskap i FNs sikkerhetsråd for perioden 2021-22. I tråd med sitt konstitusjonelle ansvar fulgte Utenriksdepartementet opp denne beslutningen, og organiserte, koordinerte og drev kampanjen for at Norge skulle velges inn i Sikkerhetsrådet. Det aktive kampanjearbeidet varte fra 2016 inntil valget fant sted i Generalforsamlingen i juni 2020. Kampanjen besto i hovedsak av bred kontakt med FNs medlemsland for å fremme norsk utenrikspolitikk og Norge som en konsistent, konstruktiv og verdifull samarbeidspartner i FN. Kampanjeinnsatsen ble omtalt blant annet i utenrikspolitisk redegjørelse for Stortinget i 2017, 2018, 2019 og 2020, og i [en redegjørelse for Stortinget om Norge i Sikkerhetsrådet i desember 2020](#).

Utenriksdepartementet publiserte på regjeringen.no i september 2020 den samlede kostnaden for kampanjen, beregnet til 34 026 031 kroner. Kostnadene inkluderte reiser, representasjon, kursing og faglig forberedelse, kampanjemateriell og profilering, lønn til midlertidig ansatte og spesialutsendinger og utgifter til to studieturer og en vandreturstilling. Lønn og andre kostnader for fast ansatte i departementet og ved utenriksstasjonene er ikke inkludert. Det er heller ikke tjenestereiser som ikke hadde som hovedformål å fremme kampanjen. Kun ekstraordinære utgifter direkte knyttet til kampanjen inngikk i beregningen. Utenriksdepartementet publiserte også halvårige rapporter over påløpte kostnader, og hva kostnadene dekket, gjennom kampanjeperioden.

Norge lyktes med å velges inn i Sikkerhetsrådet i skarp konkurranse med Canada og Irland. Både regjeringen og utenriksstasjonen, hjemme og på alle våre utenriksstasjoner, brukte bredden av sine diplomatiske nettverk og kontakter opp mot andre lands myndigheter for å fremme Norges kandidatur. I sin utenrikspolitiske redegjørelse i 2018 inviterte daværende utenriksminister Ine Eriksen Søreide også Stortinget til å bidra i kampanjen, noe hun beskrev som et nasjonalt løft.

29. Kan UD redegjøre for omfanget av pengeoverføringer fra staten til IPI og WEF, og betalte verv eller stillinger til nordmenn med bakgrunn som politikere eller diplomater i disse organisasjonene, og redegjøre for om lignende forhold gjelder mellom Norge og andre internasjonale organisasjoner?

I vedlegg til dette brevet fremgår en oversikt over Utenriksdepartementets bevilgninger til IPI fra 1997 fram til i dag. Søk i våre økonomisystemer viser kun én utbetaling til

WEF på 41 946 kroner i 2003, knyttet til et møte som fant sted i Jordan. Utenriksdepartementet har ikke oversikt over andre departementer og etaters eventuelle pengeoverføringer til de to organisasjonene. Vi er kjent med at midler fra tilskuddsordningen for Norges klima- og skoginitiativ utbetales til Tropical Forest Alliance, som WEF er sekretariat for. Denne tilskuddsordningen styres av Klima- og miljødepartementet (KLD).

Departementet er kjent med fire norske borgere med bakgrunn som politikere eller diplomater som har vært ansatt i IPI eller WEF: Terje Rød-Larsen i IPI, og Børge Brende, Espen Barth Eide og en tidligere UD-ansatt i WEF. Det kan også være andre som departementet ikke har oversikt over i disse eller andre organisasjoner.

Når det gjelder hvorvidt lignende forhold er tilfelle mellom Norge og andre internasjonale organisasjoner, vil vi understreke at begrepet “internasjonale organisasjoner”, slik det er brukt i spørsmålet, kan tolkes svært vidt, fra multilaterale, mellomstatlige organisasjoner som FN og Verdensbanken, til uavhengige organisasjoner (NGO-er) med internasjonal profil.

Det har i mange år vært et uttalt mål for Norge å søke innflytelse i multilaterale organisasjoner ved å fremme rekruttering av nordmenn. Dette tilfører også Norge viktig internasjonal kompetanse. Arbeidet med dette er bl.a. omtalt i Meld. St. 27 (2018–2019) «Norges rolle og interesser i multilateralt samarbeid», behandlet av Stortinget i februar 2020 gjennom Innst. 145 S (2019–2020). Multilaterale organisasjoner etterspør kandidater med utenrikspolitisk erfaring fra regjeringsarbeid til lederstillinger i organisasjonene. Det kan legges til at det er et relativt lavt antall nordmenn som jobber i multilaterale organisasjoner, også sett i lys av Norges betydning som giver for flere av disse. Norge hadde f.eks. i 2024 196 ansatte i FN-systemet, sammenlignet med Danmarks 474, Finlands 344 og Sveriges 492.

Departementet har ikke ført systematisk oversikt over norske politikere og diplomater som er eller har vært ansatt eller hatt verv i organisasjoner/NGO-er med internasjonal profil.

30. Komiteen ber utenriksministeren oversende departementets egne gjennomganger av håndteringen av IPI-varselet i 2019, og all dokumentasjon som kan bidra til å belyse UD's håndtering av IPI-varselet. Komiteen ber også utenriksministeren oversende dokumenter som viser kontakten mellom UD og Terje Rød-Larsen om Rød-Larsens private arkiv etter Oslo-prosessen.

Da varselet kom i 2019, ble det håndtert av departementet. Se svar på spørsmål 23 for detaljer om hvordan varselet ble håndtert. Når det gjelder dokumentasjon besitter departementet følgende dokumenter som ligger vedlagt:

1. Referat fra møte med Riksadvokaten
2. Memo til Riksadvokaten på engelsk for oversendelse til Eurojust

3. Oversendelsesbrev for nr. 2

Det foreligger også et referat fra møte med Regjeringsadvokaten. I dette referatet omtales en enighet om at den mest hensiktsmessige oppfølgingen av varselet vil være å kontakte Riksadvokaten for å undersøke muligheten for å følge opp saken i et etterforsknings- og strafferettspor. I tråd med fast og langvarig praksis, fra skiftende regjeringer, gis det ikke innsyn i Regjeringsadvokatens juridiske råd.

Som nevnt i spørsmål 26, har kontakten direkte med Terje Rød-Larsen hovedsakelig gått mellom Riksarkivet/Nasjonalarkivet og ham. Dokumentene som viser korrespondansen mellom Riksarkivet/Nasjonalarkivet og Terje Rød-Larsen følger vedlagt. Som nevnt i svar på spørsmål 26, sendte Nasjonalarkivet og Utenriksdepartementet 11. februar 2026 et felles brev til Rød-Larsen ved hans advokat. Dette brevet er også vedlagt.

Med vennlig hilsen,

Espen Barth Eide

VEDLEGG:

Spørsmål 17:

- Eksempler på aktører som har mottatt tilskudd uten utlysning

Spørsmål 19:

- Habilitetsvurderinger

Spørsmål 26:

- Korrespondanse om dokumenter til arkiv med Mona Juul
- Korrespondanse om dokumenter til arkiv med Jan Egeland
- Nasjonalarkivets vurdering av status for arkivmaterialet etter Oslo-prosessen, mars 2026
- Presseuttalelse fra utenriksdepartementet januar 2007 i artikkel i Ny Tid 27.01.07

Spørsmål 29:

- Utenriksdepartementets støtte til IPI fra 1997 fram til i dag

Spørsmål 30:

- Håndtering av IPI-varselet
- Korrespondanse om dokumenter til arkiv med Terje Rød-Larsen